



**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Ikt. szám: 10337-4/2023.

Beszámoló

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2022. évi ellátásáról

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít, amelyet meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé. Javaslát esetén azokat a települési önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja a gyámhatóságot.

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2022. évi ellátásáról szóló beszámolót a Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodája, a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja, valamint a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Osztálya tájékoztatása alapján készítette el a Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási és Szervezési Irodája.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést a beszámoló megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2022. évi ellátásáról szóló beszámolót az 1. melléklet szerint elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Fekete Zsolt polgármester

Salgótarján, 2023. április 28.



Beszámoló

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2022. évi ellátásáról

Tartalom

I. Bevezetés	4
I.1. Jogszabályi háttér.....	4
I.2. Demográfiai adatok.....	4
II. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások	6
II.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása.....	6
II.2. Gyermekétkeztetés.....	7
II.2.1. Intézményi gyermekétkeztetés	7
II.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés.....	9
II.3. Tanulói bérlet támogatás.....	10
II.4. „BABAMAMA” csomag	11
III. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások	12
III.1. Család – és Gyermekjóléti Szolgáltatás	12
III.2. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ személyi feltételei 2022. évben...	13
III.3. Tárgyi feltételek	13
III.4. Család – és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ statisztikai adatai, tevékenységei ..	15
III.4.1. Szolgáltatásban részesülők száma (salgótarjáni járás területén)	15
III.4.1.1. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	15
III.4.1.2. Család- és Gyermekjóléti Központ	16
III.4.2. A Család – és Gyermekjóléti Szolgálat, Központ szakmai tevékenységére vonatkozó statisztikai adatok	17
III.4.3. Válsághelyzetben lévő várandós kiskorú gondozása	18
III.4.4. Családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozása	18
III.4.5. Veszélyeztetettségi okok Salgótarjában (halmozott adatok).....	19
III.4.6. A kezelt probléma típusa és az ellátottak számának alakulása	21
III.4.7. Észlelő – és jelzőrendszer működése, érkezett jelzések.....	22
III.4.8. Menekültekre vonatkozó szociális segítő tevékenység	23
III.4.9. Együttműködések	24
III.5. A Család – és Gyermekjóléti Központ által biztosított speciális szolgáltatások.....	25
III.5.1. Kapcsolattartási ügyelet	25
III.5.2. Kórházi szociális munka	25
III.5.3. Készenléti szolgálat.....	26
III.5.4. Utcai szociális munka.....	26
III.5.5. Jogi tanácsadás	26
III.5.6. Pszichológiai tanácsadás	26
III.5.7. Fejlesztőpedagógiai tanácsadás.....	26
III.5.8. Addiktológiai prevenció tanácsadás	26
III.5.9. Környezettanulmány készítése	27
III.5.10. Szociális diagnózis készítése.....	27
III.5.11. Óvodai - iskolai szociális segítő tevékenység	27
III.5.12. Fogyatékoságügyi tanácsadás	27
III.6. Bölcsődei ellátás.....	27
III.6.1. Százszorszép Bölcsőde.....	27
III.6.2. Bocsoda Mini Bölcsőde és Tündérvilla Mini Bölcsőde.....	28
III.7. Átmeneti Otthonok	30
III.7.1. Családok Átmeneti Otthona	30

III.7.2. Gyermek Átmeneti Otthona	31
IV. Bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok	34
V. Pártfogó felügyelői feladatok, jogi segítségnyújtás, áldozatsegítés	34
V.1. Pártfogó felügyelői feladatok a gyermekvédelem területéhez kapcsolódóan	34
V.2. Jogi segítségnyújtás	36
V.3. Áldozatsegítő szolgálat.....	36
VI. Pályázatok.....	37
VII. Helyi esélyegyenlőségi program (HEP)	38
VIII. Összefoglalás	38

I. Bevezetés

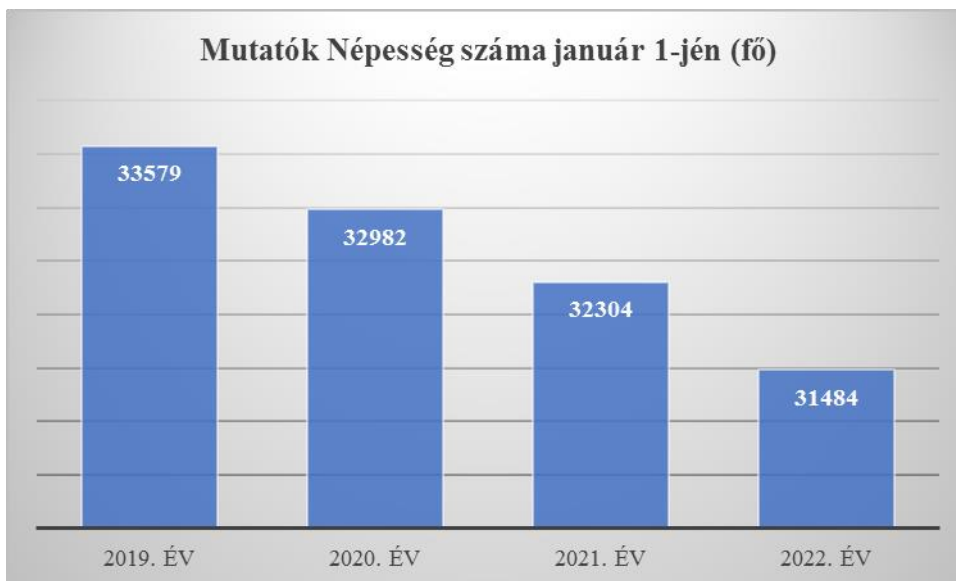
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Gyvt-ben foglalt kötelezettségnek eleget téve, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásában résztvevő szakemberek bevonásával készítette el beszámolóját.

I.1. Jogsabályi háttér

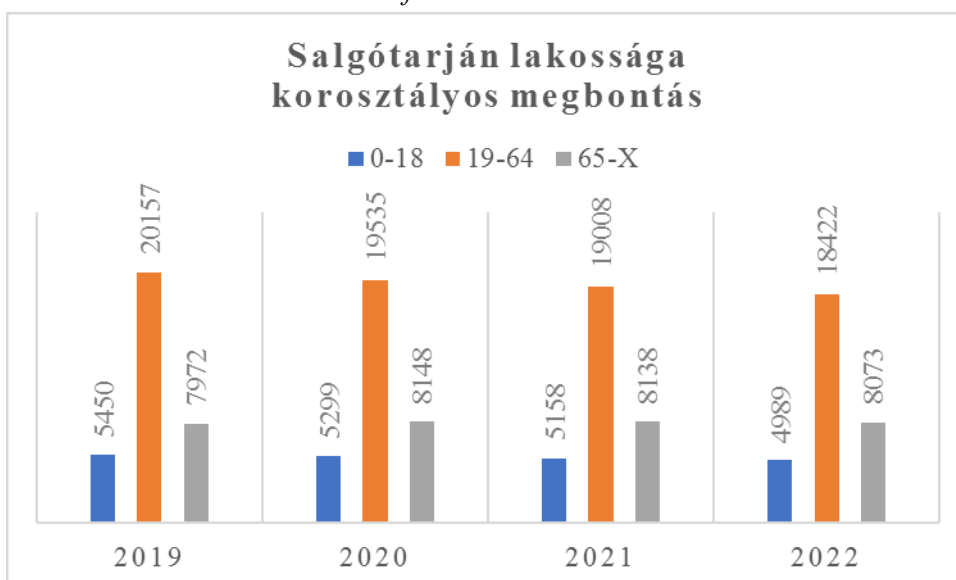
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet (Gytr.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.)
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 3/2023. (III.30.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi járatú tanulói bérlettámogatásról szóló 40/2022. (XI.29.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a 157/2021. (X.28.) „Babamama CSOMAG” Programhoz való csatlakozás tárgyú határozata.

I.2. Demográfiai adatok

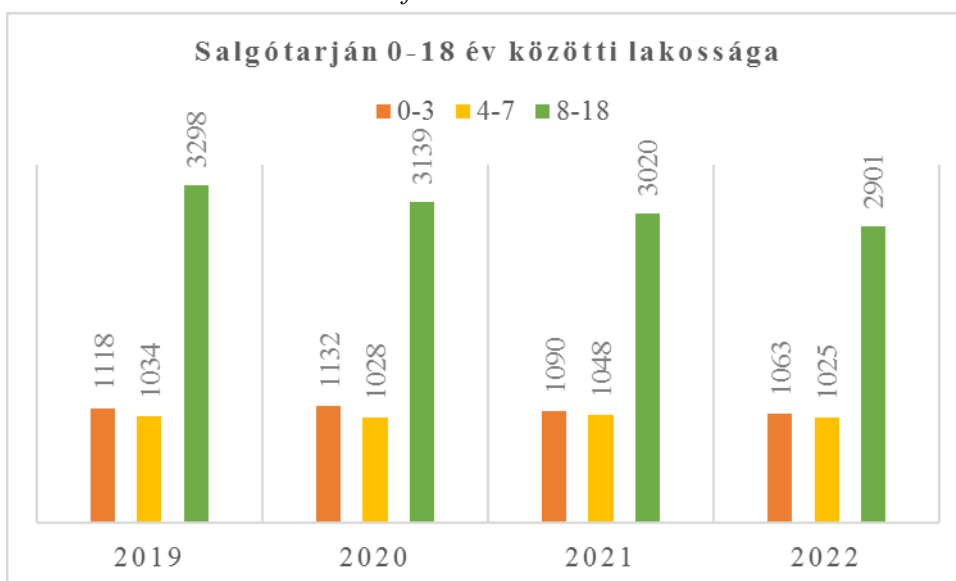
A város lakossága évről-évre csökken, a korosztályos megoszlás sajnos az elöregedő társadalmat mutatja.



/forrás: ksh.hu/



/forrás: ksh.hu/



/forrás: ksh.hu/

II. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

II.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetre való jogosultsággal összefüggő kérelmeket a Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodáján egy fő gyámügyi ügyintéző és egy fő szociális referens bírálja el.

2022. december 31-én 896 fő volt jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ebből 887 fő jogosult a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetre (90 fő hátrányos helyzetű, 797 halmozottan hátrányos helyzetű).

A kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok: A veszélyhelyzet ideje alatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeinek egyes szabályaitól való eltéréstől szóló – 2022. szeptember 10. napjától hatályos - 344/2022. (IX.9.) Korm. rendelet alapján felül kellett vizsgálni azokat az elutasító határozatokat, amelyek elutasítása jövedelmi változás miatt keletkezett.

A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot 5 család esetében a 344/2022. (IX.9.) Korm. rendelet 2. §-ában meghatározott jövedelmi feltételek alapján hivatalból felülvizsgálta, melynek eredményeként megállapította, hogy a 344/2022. (IX.9.) Korm. rendelet 2. §-ában meghatározott jövedelmi feltételek fennállnak, ezért a korábban hozott elutasító határozatokat jogszabályoknak megfelelően, 2022. szeptember 1-jétől rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság a törvényes határidőn belül megállapításra kerültek.

(Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt a Gyvt. az e rendeletben foglalt eltérésekkel kellett alkalmazni.)

A fentiek miatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult az a törvényes képviselő, ahol a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg családban nevelt gyermek esetében 47.025 Ft-ot, egyedül álló szülőként, tartósan beteg gyermek esetében, nagykorúvá vált fiatal felnőtt, illetve családbafogadott gyermek esetében nem haladja meg: 51.300 Ft-ot. Gyámolt gyermek esetében csak a gyermek megélhetését szolgáló jövedelmet (családi pótlék, gyermektartási díj, árvaellátási díj) lehet figyelembe venni a kedvezmény megállapításakor.

Családbafogadó szülők részére, gyámolt gyermekek jogán kiegészítő pénzbeli támogatás nem került megállapításra a jogosultsági feltételek hiányában.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek a gyermekétkeztetést kedvezményesen veheti igénybe, illetve egyéb, természetbeni juttatásokra (pl. ingyenes tankönyv, óvodás és 1-8 osztályig ingyenes étkezés, középiskolában 50%-os kedvezmény) is jogosult. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság esetében a megállapítás gyermekenként történik. A kedvezményre jogosultak minden év augusztusában és novemberében pénzbeli támogatásban részesülnek. 2017. január 1-jétől változott a támogatás összege: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak esetében alap összegű támogatás: 6.000 Ft/fő, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6.500 Ft/fő. A támogatás összegét a központi költségvetés teljes egészében megteríti.

2022. augusztus hónap vonatkozásában: **8.045.000 Ft** összegű pénzbeli támogatás került lehívásra a központi költségvetésből, 1.251 fő volt a támogatásban részesülők száma. (Ebből kiskorú gyermek alapösszegű: 171 fő, nagykorú gyermek alapösszegű: 2 fő; kiskorú gyermek emelt összegű: 1059 fő, nagykorú gyermek emelt összegű: 19 fő).

2022. november hónap tekintetében **5.561.000 Ft** összegű pénzbeli támogatás került lehívásra a központi költségvetésből, 863 fő volt a támogatásban részesülők száma. (Ebből kiskorú gyermek alapösszegű: 95 fő, nagykorú gyermek alapösszegű 1 fő; kiskorú gyermek emelt összegű: 742 fő, nagykorú gyermek emelt összegű: 25 fő).

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódik 2013. 09. 01-től a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása. A kérelmek ügyintézési határideje rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránt és a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása iránt benyújtott kérelmek tekintetében 2016. január 01-től sommás eljárásban 8 nap. A határozatokat mind a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, mind a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet esetében, gyermekenként kell megállapítani.

A koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló jogszabályi változások folyamatosan, azaz 2020. évtől, egészen 2022. augusztus 31-ig érintették a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, valamint a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetben részesülőket, tehát a jogszabály változásokat alkalmazni kellett az arra jogosultak tekintetében.

(A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény hatálybalépésére tekintettel egyes törvények eltérő alkalmazásáról szóló 647/2021. (XI. 30.) Korm. rendelet 8/A. §-a alapján a 2020. november 4-e és 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnését követő 30. nap között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatálya a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnésének hónapját (2022. június) követő második hónap utolsó napjáig - jelenlegi jogszabályok alapján 2022. augusztus 31-ig - meghosszabbodott.)

II.2. Gyermekétkeztetés

Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a bölcsődében, mini bölcsődében,
- az óvodában,
- a nyári napközis otthonban,
- az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a közép fokú iskolai menzai ellátás keretében,
- a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében.

II.2.1. Intézményi gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21. § (1) bekezdése alapján természetbeni ellátásként **a gyermek életkorának megfelelő** gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődés, óvodás, nyári napközis otthoni, az általános és középiskolai tanulmányokat folytató gyermekek számára.

A gyermekétkeztetés és a szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítását a Salgótarjáni Költségvetési Szervek Gazdasági Szolgálat (továbbiakban: KIGSZ) végezte, különös figyelemmel a diétás étrend biztosítására.

Ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma 2022-ben

Jogcím	Bölcsőde	Óvoda	Ált.iskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Szakiskola	Kollégium	Összesen
Kedvezményes étkezés 50%								
3 v több gyermeces családban élő gyermek			252	28	0		0	280
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek			123	10	0	6	0	139
Rendszeres gyermekvéd. kedvezményben részesülő gyermek				6	0	0	20	26
Összesen:	0	0	375	44	0	6	20	445
Ingyenes étkezés 100%								
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek	0	47						47
Rendszeres gyermekvéd. kedvezményben részesülő gyermek	0	146	503		0		45	694
Nevelésbe vették v. utógondozott	0	1	2		0		1	4
1 főre jutó jövedelem miatt	15	516						531
3 v több gyermeces családban élő gyermek	2	118						120
Összesen:	17	828	505	0	0	0	46	1396
Teljes áron étkezők								
	5	78	729	77	0	0	23	912
Összesen:	5	78	729	77	0	0	23	912
Összes étkező:	22	906	1609	121	0	6	89	2753

Az alábbi diagram a térítésmentesen, kedvezményes térítési díjjal, illetve a teljes áron étkezők arányát szemlélteti:

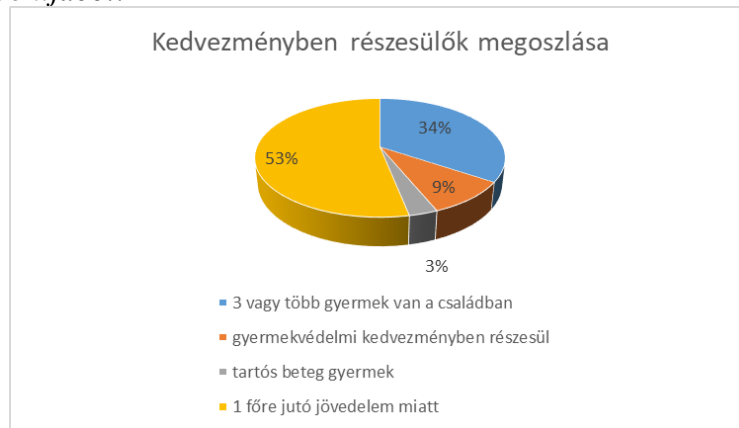


/adatok: KIGSZ/

Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása fenntartásában működő Százszorszép Bölcsödére vonatkozóan alakulása:

A bölcsödében étkező gyermekek közel 1/3-a után fizet térítési díjat a szülő, a gyermekek 2/3 után 100% kedvezményre jogosult a szülő.

2022. évben a bölcsödében ingyenesen étkező gyermekek megoszlása a kedvezményre való jogosultság szempontjából:



Az ingyenesen étkezők 53 %-a a háztartásban egy főre jutó alacsony jövedelem miatt jogosult a kedvezményes étkezésre.

II.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

A szünidei gyermekétkeztetés megszervezése feladatként jelenik meg a gyámügyi igazgatásban, melyet jegyzői hatáskörben, gyámhatósági eljárás keretén belül 2021. évben is a Hatósági Iroda végezte. Az étkeztetés lebonyolításában évek óta a Közoktatási Intézmények Gazdasági Szolgálat (KIGSZ) nyújt segítséget.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt) 21. § (1) bekezdése alapján természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődés, óvodás, nyári napközis otthoni, az általános és középiskolai tanulmányokat folytató gyermekek számára. A Gyvt. 21/C § (1) bekezdés a) pontja értelmében a települési önkormányzatnak szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést biztosítani kell a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A Gyvt. 21/C (2) bekezdés bb) pontjára tekintettel a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani kell az étkezést.

Azoknak a gyermekeknek, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és nem került megállapításra a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet csak biztosítható rendelkezést ír elő a jogszabály.

A Gytr. 13/A §-ai és 13/B §-ai szerint a települési jegyző írásban értesíti a jogosultakat az évközi tanítási szünet (őszit, téli, tavaszi) valamint a nyári szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, biztosításának időtartamáról, helyszínéről. A tájékoztatóval egyidejűleg megküldi a Kormányrendelet 7. számú mellékletét, melyben a kérelmező nyilatkozik az igénybevételről. A nyilatkozaton a

szülő/törvényes képviselő megjelölheti azt, hogy mely munkanapokon kéri az étkezést, esetleges diétás étrend biztosítását, illetve megjelölheti azt az intézményt, ahonnan elviheti az ebédet. (Petőfi Sándor Tagiskola, Arany János Tagiskola, Bóna Kovács Károly Kollégium)

A szülők/törvényes képviselők a nyilatkozatukat a Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálatán nyújthatták be a tájékoztatóban megjelölt időpontig. A nyári szünet ideje alatt, bármikor benyújtható volt a nyilatkozat. A hivatalban leadott nyilatkozatok feldolgozásra kerültek, majd lista formájában KIGSZ részére továbbításra került, a jogszabálynak megfelelő déli meleg főétkezés biztosítása érdekében. A szünidei gyermekétkeztetést a Salgótarjáni Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálatára bonyolította le. Az ezzel kapcsolatos elszámolást, adatszolgáltatást határidőben teljesítette.

2022. év tavaszi szünetében (2 munkanapra) gyermekek jogán nem kérték a szülők/törvényes képviselők a déli meleg főétkezést.

2022. év nyári szünetében (43 munkanapra) 84 fő kérelmezte a déli meleg főétkezést, 4.552 adag meleg étel került kiosztásra. Ez összesen **3.948.450 Ft volt.**

2022. évben őszi szünet nem volt.

2022. év téli szünetében (11 munkanapra):

- december (6 nap): 174 adag került kiosztásra, ez összesen **173.580 Ft volt.**

- január (5 nap): 145 adag került kiosztásra, ez összesen **187.649 Ft volt.**

Mindösszesen: 4.309.679 Ft.

II.3. Tanulói bérlet támogatás

2014. októberétől helyi rendeletben szabályozott, jogosultsági feltételek alapján tanulói helyi járatú bérlet támogatást állapítható meg azon tanulók részére, akik a jogszabályban meghatározott jogosultsági feltételeknek megfelelnek. A bérlet támogatás havonta kerül megállapításra, a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiuma által megküldött (iskolánkénti) lista alapján. A tanulói bérletek átadásáról a KIGSZ gondoskodik, minden hónap 5. napjáig.

2022. évi bérlet támogatás

Hónap	Fő	Összesen
Január	208	453.440, -
Február	212	462.160, -
Március	213	464.340, -
Április	214	466.520,-
Május	211	459.980, -
Június	207	451.260, -
Szeptember	106	231.080, -
Október	141	307.380, -
November	145	316.100, -
December	152	331.360, -
ÖSSZESEN	1809	3.943.620, -

II.4. „BABAMAMA” csomag

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a 157/2021. (X.28.) sz. határozatával jóváhagyta a "Babamama CSOMAG" Programhoz való csatlakozást. A határozat értelmében az Önkormányzat 2022-től a program fedezetére szükséges forrásként a költségvetésből 1.000.000 forintot biztosított. Az Önkormányzat hagyományteremtő szándékkal 2022-től folyamatosan biztosítani kívánja ezt a lehetőséget az arra rászorult jogosultak részére.

A tavalyi évben két csomag került kiosztásra, gyermeküket egyedül vállaló édesanyák számára.

III. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körében a Gyvt. négy kategóriát tartalmaz:

1. a gyermekjóléti szolgáltatást,
2. a gyermekek napközbeni ellátását,
3. a gyermekek átmeneti gondozását,
4. a gyermekek esélynövelő szolgáltatásait.

Az 1-3. pontban foglalt feladatok a települési önkormányzat kötelezően ellátandó feladatai.

III.1. Család – és Gyermekjóléti Szolgáltatás

Az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény értelmében a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan - egy szervezeti és szakmai egységben - működhet 2016. január 1-jétől települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve a központ az akkori családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A családsegítés feladatait továbbra is a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza.

Salgótarján és Térsége Egészségügyi- Szociális Központja (a továbbiakban: ESZK) számára meghatározott feladatoknak és hatásköröknek az intézmény szakmai szervezeti egységei közötti megosztásáról az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata (továbbiakban: SZMSZ) alapján az igazgató gondoskodik. A szervezeti egységeket intézményegység-vezetők irányítják, akiket pályázat útján az igazgató bíz meg. Az ESZK SZMSZ-e 2022. évben teljesen megújult, átdolgozásra került, melyet Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása Társulási Tanácsának Szociális Bizottsága a 10/2022. (XI.07.) SzBh. határozatával hagyott jóvá.

2022-ben befejeződött a szakmai programok teljes átdolgozása is, azok a módosult jogszabályokhoz, szakmai előírásokhoz lettek igazítva. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai programját Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása Társulási Tanácsának Szociális Bizottsága a 9/2022. (IX.28.) SzBh. határozatával hagyott jóvá.

A gyermekjóléti alapellátás feladatait a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzés alapján két önálló szakmai egység látja el:

- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és a
- Család- és Gyermekjóléti Központ.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Az ESZK Család- és Gyermekjóléti Központja, valamint Szolgálat a gyermekjóléti alapellátás keretein belül a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást a tárgyévben a térség 29 településén látta el, lefedve ezzel a teljes salgótarjáni járást.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint Központ szolgáltatásainak biztosításával a működési területünkön élő, szociálisan hátrányos helyzetű, egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk, egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok, gyermekek számára - az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése - a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése, illetve elősegítése céljából komplex segítség, illetve szolgáltatások nyújtása.

További cél a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és megszüntetéséhez nyújtott széleskörű szociális munka biztosítása.

A segítségnyújtás főbb formái között információ közvetítés, tanácsadás, ügyintézés, érdekvédelem, mentális gondozás, életviteli tanácsadás is szerepel. A családgondozás a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében folyik, melynek fő módszere az egyéni esetkezelés és a csoportos szociális munka.

III.2. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ személyi feltételei 2022. évben

A 2022-ben összesen 39,5 fő főállású dolgozó és 1 fő megbízási szerződéssel foglalkoztatott dolgozó állt alkalmazásban.

Főállású dolgozók:

- 2 fő intézményegység- vezető,
- 16 fő családsegítő,
- 9 fő esetmenedzser,
- 1 fő szociális diagnózist készítő esetmenedzser
- 9 fő óvodai-iskolai szociális segítő,
- 2 fő szociális asszisztens.

Speciális szolgáltatásokat végzők:

- 0,5 fő jogász
- 2 fő utcai szociális munkás
- 2 fő fogyatékosügyei tanácsadó
- 1 fő kórházi szociális munkás
- 1 fő fejlesztőpedagógus
- 2 fő kapcsolattartási ügyeletes
- 1 fő jelzőrendszeri tanácsadó
- 1 fő jelzőrendszeri felelős, mindegyik kolléga osztott munkakörben látja el a speciális feladatokat.
- A készenléti szolgálatot a salgótarjáni esetmenedzserek és családsegítők látják el, heti váltásban.

III.3. Tárgyi feltételek

Az ESZK székhely épületéből több szolgáltatás új telephelyre költözött 2021. tavaszán, mely lehetővé tette, hogy a központi épületben is meginduljon a már évek óta esedékes átalakulás. A második emelet szinte teljes egészében a család- és gyermekjóléti szolgálat és központ használatába került, ezzel a munkafeltételek kedvezőbbé váltak. A megújító intézkedések 2022-ben is tovább folytatódtak mindaddig, amíg a világméretű energiaválság intézményt is

elérte. Ennek következtében a 2021-ben megkezdett fenti átalakításokat, változtatásokat a megtakarítás jegyében fel kellett függeszteni.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2022. október 27-i ülésén a 162/2022. (X. 27.) határozatával elfogadta az Önkormányzat intézkedési tervét. Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása Társulási Tanácsa pedig a 2022. novemberi ülésén, a 33/2022. (XI.07.) TTh.sz. határozatával fogadta el a Társulás, ill. annak keretében az ESZK-re vonatkozó intézkedési tervet. A Közgyűlés határozatával kezdeményezte a Társulásnál az ESZK szervezeti keretein belül működő, Salgótarján, Füleki út 41. szám alatti székhely épület részleges lezárását.

A második emeleten dolgozó kollégák előzetes egyeztetések után az ősz második felétől a földszinten található tárgyalóba költöztek. Ekkor home office munkavégzés lépett életbe, ezután az aktuális napi ügyeletesek, asszisztensek és az intézményegység-vezetők voltak jelen az intézményben a munkanapokon. Ez a rendszer megnehezítette a szakmai munkát, de a kollégák mindent megtettek a hatékony feladatellátás érdekében.

A gyermekjóléti és a gyermekvédelmi ágazat működésének átláthatósága, a hatékonyság javítása, a gyorsabb, hatékonyabb szakmai kommunikáció és feladatellátás érdekében, valamint az adminisztrációs terhek és a papíralapú kommunikáció csökkentése érdekében a Gyvt. 135. § (3) bekezdése alapján 2021. március 1-től bevezetésre került – a kötelezően használandó - *Gyermekeink védelmében Informatikai Rendszer* (a továbbiakban: GYVR). A GYVR használata még 2022-ben sem zökkenőmentes. Ennek oka egyrészt a program újszerűsége és az abból fakadó - rendszerszintű, gyakorlati használat során felmerülő - problémák, azok időigényes megoldása (vagy megoldatlansága), valamint a kollégák kezdeti gyakorlatlansága. Másrészt a munkatársak leterheltsége sem mindig teszi lehetővé, hogy kellő időt fordítsanak az adminisztrációs feladatokra.

Minden főállású szakdolgozó rendelkezik laptop-pal munkájának megkönnyítése céljából, valamint saját használatú munkahelyi mobiltelefonnal. Továbbá két intézményi gépjármű segíti a szakmai egységekben dolgozók munkáját a családlátogatások, hivatalos ügyek intézése céljából.

III.4. Család – és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ statisztikai adatai, tevékenységei

III.4.1. Szolgáltatásban részesülők száma (salgótarjáni járás területén)

III.4.1.1. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A szolgáltatás alakulása településenként 2022. évben:

Sorszám	Település	Gondozott gyermekek száma	Gondozott családok száma	Gondozott felnttek száma	Egyszeri esetek száma	Ideiglenes hatályú elhelyezésre javaslat
1.	Salgótarján	406	205	10	146	8
2.	Bárna	16	8		7	
3.	Cered	10	4		44	
4.	Egyházaskerve	15	7		3	
5.	Etes	65	29	2	13	4
6.	Ipolytarnóc	25	12		3	
7.	Karancsalja	15	8		17	3
8.	Karancsberény	2	2	4	4	
9.	Karancskeszzi	47	19		36	1
10.	Karancslapujtő	27	21	3	31	
11.	Karancsság	37	23	2	7	
12.	Kazár	21	10		7	
13.	Kisbárcskány					
14.	Kishartyán	7	6	3	12	
15.	Litke	32	21	8	6	1
16.	Lucfalva	21	8			
17.	Márkháza	5	5		1	
18.	Mátraszele	20	13	3	3	1
19.	Mihálygerge	3	1			
20.	Nagybárcskány	28	13	2	4	
21.	Nagykeresztúr	1	1		3	
22.	Rákócziánya	23	6	1	3	
23.	Ságújfalu	27	8		18	
24.	Sámsonháza	11	3		3	
25.	Somoskőújfalu	22	15	2	25	
26.	Sóshartyán	46	23	1	28	
27.	Szilaspogony	21	12		20	1
28.	Vizslás	4	1		8	
29.	Zabar	57	13		25	
	ÖSSZESEN:	1014	497	41	477	19

A 29 település tekintetében a gondozott gyermekek és a gondozott családok száma minimális növekedést mutatott 2022-ben, mely egyik esetben sem érte el az 5%-ot. Az egyszeri esetek száma 400-ról 477-re emelkedett a tavalyi évben, mely 19%-os növekedést jelent.

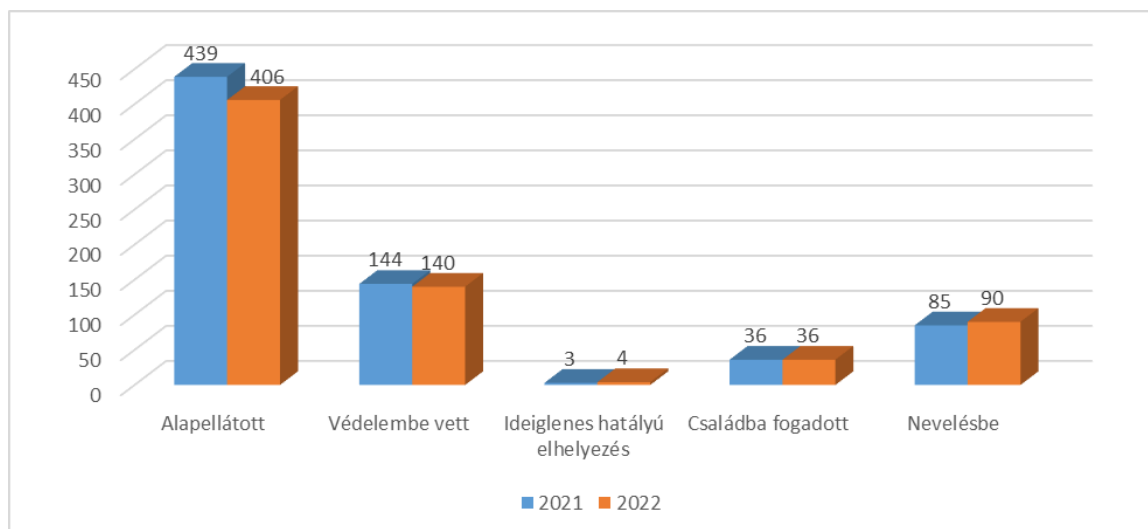
A gondozott gyermekek 40%-a salgótarjáni, de magas az etesi, karancskeszzi, karancssági, litkei, ságújfalusi, nagybárcskányi ill. a sóshartyáni gondozottak száma is. A gondozott családok számát tekintve a családok több mint 41 %-a salgótarjáni, de ideiglenes hatályú elhelyezésre javaslatot is a legtöbb esetben Salgótarjánban tettek (az összes javaslat 42 %-a).

III.4.1.2. Család- és Gyermejjóléti Központ

A szolgáltatás alakulása településenként 2022. évben:

Sorszám	Település	Családok száma	Védelembe vétel	Nevelésbe vétel	Ideiglenes hatályú elhelyezésre javaslat	Családba fogadás	Utógondozás	Egyszeri esetek
1.	Salgótarján	130	140	90	4	36	6	92
2.	Bárna	2	4	0	0	2	0	1
3.	Cered	5	6	1	0	1	1	2
4.	Egyházaskerve	4	9	2	0	0	0	2
5.	Étes	24	24	13	5	4	0	3
6.	Ipolytarnóc	2	2	5	0	5	0	2
7.	Karancsalja	8	2	17	0	1	1	2
8.	Karacsberény	1	0	0	0	1	0	0
9.	Karacskeszi	22	10	23	0	6	3	6
10.	Karancslapujtő	10	12	2	0	5	4	10
11.	Karancsság	5	4	3	0	0	5	3
12.	Kazár	7	1	6	0	2	0	4
13.	Kisbárkány	0	0	0	0	0	0	0
14.	Kishartyán	4	4	1	0	0	0	0
15.	Litke	3	0	13	0	1	0	0
16.	Lucfalva	3	3	0	0	0	0	1
17.	Márkháza	0	0	0	0	0	0	0
18.	Mátraszele	4	7	0	0	0	0	3
19.	Mihálygerge	0	0	0	0	0	0	0
20.	Nagybárkány	10	13	0	0	2	0	11
21.	Nagykeresztúr	1	0	1	0	0	0	0
22.	Rákóczibánya	6	13	4	0	0	5	0
23.	Ságújfalu	8	6	1	0	7	0	11
24.	Sámsonháza	0	0	0	0	0	0	1
25.	Somoskőújfalu	4	1	6	0	0	1	4
26.	Sóshartyán	18	12	2	0	2	3	0
27.	Szilaspogony	19	16	22	0	3	0	3
28.	Vizslás	0	0	0	0	0	0	6
29.	Zabar	15	30	9	0	1	0	2
	ÖSSZESEN:	315	319	221	9	79	29	169

Gondozottak számának alakulása Salgótarjában 2022. évben:



2022. évben a családok 41 %-a salgótarjáni, de a védelembe vételek közel 44 %-a, a nevelésbe vételek 40 %-a, a családba fogadások 46 %-a, valamint az egyszeri intézkedések 54 %-a is Salgótarjában történt.

Salgótarjában a gondozottak száma az előző évi 439 főről 406 főre csökkent.

III.4.2. A Család – és Gyermejjóléti Szolgálat, Központ szakmai tevékenységére vonatkozó statisztikai adatok

Család- és Gyermejjóléti Szolgálat tevékenységeinek adatai		
Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
Információnyújtás		1.410
Segítő beszélgetés		1.062
Tanácsadás		892
Ügyintézéshez segítségnyújtás		538
Családlátogatás		2.100
Közvetítés más szolgáltatásba		130
Konfliktuskezelés		60
Kriziskezelés		20
Szociális segítő tevékenység	saját ügykörben	415
	egyéni gondozási-nevelési terv megvalósításába központ által bevonva	194
	szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	18
Esetkonferencia		56
Esetmegbeszélés		108
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés		36
Adományközvetítés		265

Összesen	7.304
Család- és Gyermejjóléti Központ tevékenységének adatai	
Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
védelembe vételi javaslat	288
megelőző pártfogás	25
ideiglenes hatályú elhelyezés	16
nevelésbe vétel	219
családba fogadás	76
esetkonferencián részvétel	46
első védelembe vételi tárgyaláson részvétel	104
felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	70
	védelembe vétel
	152
elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	13
családlátogatás	2.444
környezettanulmány készítése	146
kapcsolattartási ügyelet (tevékenység száma)	129
utcai szociális munka	12
kórházi szociális munka	18
készenléti szolgálat	5
fejlesztőpedagógiai ellátás	122
jogi tanácsadás	147
pszichológiai tanácsadás	28
Összesen	4.060

A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat szakmai tevékenysége a 2021. évi szintnek megfelelően alakult 2022. évben is, a Család- és Gyermejjóléti Központ tevékenysége viszont a 2021. évihez képest közel a duplájára emelkedett, mivel a családlátogatások száma 767-ről 2.444-re emelkedett. Ez egyrészt abból adódik, hogy 2021. évben a pandémia miatt kevesebb volt a családlátogatás, másrészt – szintén a járványveszély következményeként – a kezelendő problémák jellege is változott, ebből adódóan egy-egy családhoz egy adott ügyben akár 3-4 alkalommal is ki kell menni a kollégáknak.

III.4.3. Válsághelyzetben lévő várandós kiskorú gondozása

2022-ben Salgótarjánban 18 esetben végzett gondozási tevékenységet a Család-és Gyermejjóléti Szolgálat szociális válsághelyzetben lévő várandós kiskorú tekintetében.

III.4.4. Családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozása

A Család-és Gyermejjóléti Szolgálat és Központ 2022-ben 12 esetben (2021. évben ez 42 eset volt) kezdeményezett Salgótarjánban ideiglenes hatályú elhelyezést. Az ideiglenes hatályú elhelyezést a gyermek súlyos veszélyeztetése, elhanyagolása, vagy a gyermek olyan magatartása indokolta, amellyel saját magát veszélyeztette.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés felülvizsgálata során nevelésbe vételre vagy családbafogadásra került sor a gyermekek tekintetében.

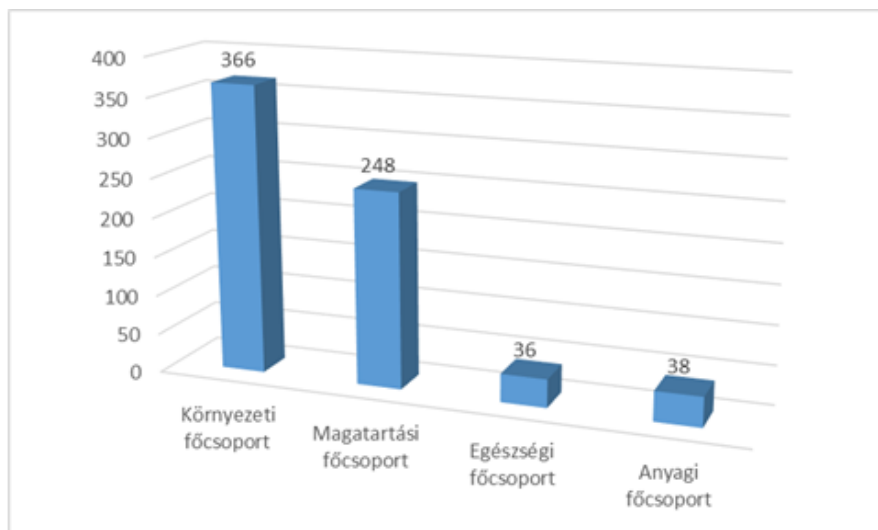
A nevelésbe vétel és a családbafogadás 2022-ben 126 gyermeket (2021. évben ez 86 gyermeket) érintett összesen.

Az elkészült gondozási-nevelési tervben előírtaknak megfelelően a szakemberek a családdal együtt dolgoznak azon, hogy a gyermekek a családjukba visszakerülhessenek, megszűnjenek a veszélyeztető tényezők, a család ismét alkalmassá váljon gyermeke gondozására, nevelésére.

III.4.5. Veszélyeztetettségi okok Salgótarjában (halmozott adatok)

Gyermekek veszélyeztetettségének okai

- szülők család életvitele
- nevelési problémák
- családi konfliktus
- kortárscsoport negatív hatása
- elégtelen lakáskörülmények
- kilakoltatás veszélye
- munkanélküliség
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség
- tankötelezettség elmulasztása
- csavargás
- drogfogyasztás
- alkoholfogyasztás
- tartós betegség
- fogyatékoság
- magatartás-tanulászavar
- anyagi problémák



Salgótarjánban a nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma 2020. évben 328 fő volt, 2021. évben ez – kiugróan - a 224 %-ára, 734 főre emelkedett. 2022. évben a veszélyeztetett kiskorúak száma az előző évhez képest minimális mérséklődést mutatott, 688 fő volt.

Veszélyeztetettségi okok (Szolgálat és Központ)				
okok		A veszélyeztettség fő oka	A veszélyeztettség halmozott okai	
		a	b	
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma		688		
Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezetéből kell kiindulni)		366	603	
Ebből	nevelési probléma	103	198	
	szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	45	96	
	családi konfliktus	44	45	
	szülő(k) betegsége	4	11	
	gyermek családon belüli bántalmazása	fizikai	14	14
		lelki	7	7
		szexuális	3	3
	gyermek elhanyagolása	fizikai	47	47
		lelki	28	28
	egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	3	6	
	iskolai kirekesztés, erőszak		1	
	kortárs csoport negatív hatása	14	43	
	elégtelen lakáskörülmények	46	78	
	kilakoltatás veszélye	2	3	
munkanélküliség	5	22		
Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)		248	301	
ebből	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	23	32	
	drogfogyasztás	7	9	
	alkoholfogyasztás			
	csavargás	11	40	
	tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	197	205	
Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)		36	39	
Ebből	tartós betegség	3	4	
	fogyatékoság	4	4	
	magatartás- vagy tanulási zavar	29	31	
Anyagi főcsoport összesen (a családra vonatkozóan)		38	38	

III.4.6. A kezelt probléma típusa és az ellátottak számának alakulása

Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint	
Megnevezés	Kezelt problémák száma
életviteli	121
szendélybetegség	51
családi, kapcsolati konfliktus	37
családon belüli bántalmazás	6
elhanyagolás	95
gyermeknevelési	147
gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	49
magatartászavar, teljesítményzavar	12
egészségi probléma	8
foglalkoztatással kapcsolatos	98
anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	89
Összesen	713

A kezelt problémák száma az előző évi 762-ről 713-ra csökkent, amely 6,4 %-os csökkenésnek felel meg.

Vezető problémák közé tartozik a gyermeknevelési, életviteli, foglalkoztatással kapcsolatos, valamint az anyagi problémák. 95 esetben jelent meg 2022-ben az elhanyagolás, mely leginkább a köznevelési intézménybe járó gyermekeknél tapasztalható (ápolatlan külső, koszos ruházat, felszerelés hiánya).

Salgótarjánban is – akárcsak a járás valamennyi településén - továbbra is érezhető volt a Covid-19 hatása, annak ellenére is, hogy az ellátottak száma minimális csökkenést mutat.

A gondozott családok és gyermekek száma emelkedést mutat. A tanácsadás, egyszeri esetek kezelése hangsúlyos részét képezi a szociális segítő tevékenységnek.

- A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ nyilvántartásában szereplő gondozott családok túlnyomó többsége küzd anyagi problémával, munkanélküliségből fakadó túlzott eladósodás miatt. Jellemzőek még körükben az elégtelen lakáskörülmények, közüzemi számlák következtében kialakult tartozások. Az idős – főként egyedülálló gondozottaknál megfigyelhető az elmagányosodás.
- A gyermekek körében - egyre fiatalabb korban megjelenik az alkohol- és drogfogyasztás. Ezzel szoros összefüggésben van a magas számú igazolatlan iskolai hiányzás, deviáns viselkedés. Ezen felül a kiskorúak terhessége is egyre magasabb számban jelenik meg, mely szintén szorosan kapcsolódik az igazolatlan hiányzásokhoz, illetve a korai iskolaelhagyáshoz.
- A szülők alacsony iskolai végzettségéből, lakás - és életkörülményeiből adódóan generációs probléma, hogy a gyermekek előtt nincs pozitív példa. A szülők nem motiválják a gyermekeket, a fiataloknak nincs jövőképe, céltalanok. Munkát nagyon nehezen találnak, lakhatásuk sokszor bizonytalan, nem megoldott a szociális bérlakáshoz jutás sem körükben.

- A családok életében gyakran tapasztalhatók életviteli, életvezetési problémák, amelyek összefüggésbe hozhatók a gyermekek viselkedésével és magatartási problémáival. Ezek sokszor családi konfliktushoz is vezethetnek.
- A gondozottak körében tapasztalható, hogy nem rendelkeznek megfelelő higiénés ismeretekkel, amelyek az egészségügyi kockázaton túl a kiskorúak elhanyagolásához vezethetnek.
- A Szolgálatot/Központot sokan keresik fel családi-kapcsolati krízissel, esetleg bántalmazás miatti segítség kéréssel.

III.4.7. Észlelő – és jelzőrendszer működése, érkezett jelzések

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a Gyvt. értelmében veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszert működtet.

A jogszabályban meghatározott éves jelzőrendszeri tanácskozást, illetve a 6 alkalommal kötelezően megtartandó szakmaközi megbeszélést a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 2022-ben a Covid-járvány következtében elrendelt veszélyhelyzet és annak hatásai miatt 4 alkalommal tartotta meg.

A jelzőrendszeri tagok 2022.02.28-ig elkészítették éves beszámolóikat, amely alapján a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 2022.03.31-ig elkészítette a településenkénti az intézkedési terveket.

Az észlelő- és jelzőrendszer tagjai az esetek többségében eleget tesznek a jogszabályban előírtaknak, teljesítik jelzési kötelezettségüket, részt vesznek a Szolgálat és Központ munkatársai által szervezett esetkonferenciákon, valamint elkészítik az írásos beszámolókat.

Az észlelő- és jelzőrendszer működése jelenleg nem zökkenőmentes, mivel a pandémiás időszakban korlátozottak voltak a személyes találkozások, a szakmaközi megbeszélések, illetve az éves jelzőrendszeres tanácskozás megtartására sem került sor 2022-ben.

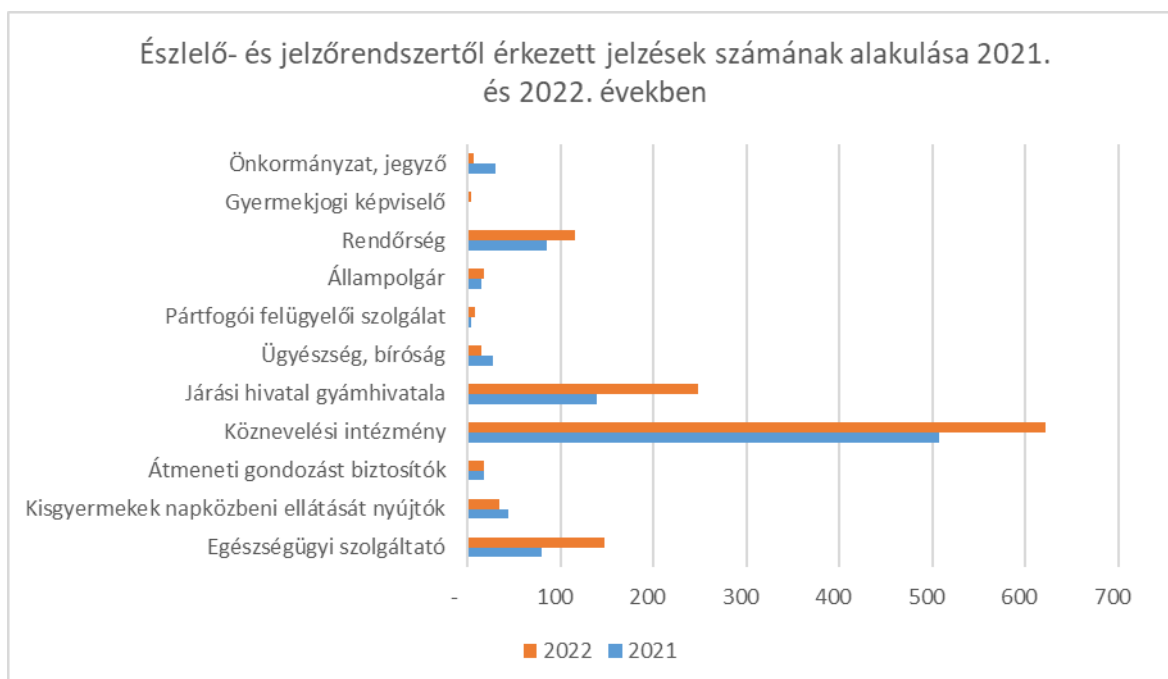
Általánosságban elmondható, hogy a Szolgálat és Központ kapcsolata a jelzőrendszeri tagokkal megfelelő (ide nem értve a házi orvosokat), eleget tesznek az észlelő-és jelzőrendszer feladataiból adódó kötelezettségeiknek. Előfordul azonban a jelzőlapok pontatlan kitöltése, esetenként a jelzés elmulasztása, illetékeség-tévesztés, kompetenciahatárok átlépése, mely során a szakmai kommunikáció szinte ellehetetlenült.

A házi orvosok, házi gyermekorvosok túlnyomó többsége nem él jelzéssel a szolgálat felé, ezt helyettük a védőnő, asszisztens teszi meg. Az is általános körükben, hogy nem jelennek meg meghívás ellenére sem az éves tanácskozáson, az esetkonferenciákon vagy a szakmaközi megbeszéléseken.

Továbbra is vezető helyet képvisel a köznevelési intézményektől érkezett jelzések száma. Az általuk megküldött jelzőlapok túlnyomó többsége a Kréta rendszerből kinyomtatott igazolatlan hiányzásokban kimerül; többszöri egyeztetés ellenére sem használja minden intézmény a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által kért jelzőlapot.

Pozitívum, hogy a rendőrség segítségére és támogatására az esetek nagy többségében a Központ/Szolgálat számíthat.

	2021	2022	Változás %
Egészségügyi szolgáltató	79	147	186%
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	43	34	79%
Átmeneti gondozást biztosítók	17	17	100%
Köznevelési intézmény	507	622	123%
Járási hivatal gyámhivatala	139	248	178%
Ügyészség, bíróság	27	14	52%
Pártfogói felügyelői szolgálat	3	8	267%
Állampolgár	15	18	120%
Rendőrség	85	116	136%
Gyermekjogi képviselő	1	4	400%
Önkormányzat, jegyző	30	6	20%
Összesen:	946	1 234	130%



Az összes jelzésszám 2021. évben 946 volt, mely 2022-ben 1.234-re nőtt, ez 30%-kal magasabb az előző évhez képest. A rendőrségtől, a gyámhivataltól, köznevelési intézményektől és az egészségügyi szolgáltatóktól érkeztetett jelzések száma jelentősebb emelkedést mutat az előző évi adatokhoz képest.

A jelzések többsége a köznevelési intézményekből érkezett, jelentős hányaduk igazolatlan hiányzás miatt. Megjegyzendő, hogy a jelzések időbeliségével sokszor van probléma, amelyre többször is felhívták már a kollégák a jelzőrendszer tagjainak a figyelmét. hiszen az észleléskor elküldött jelzéseket hatékonyabb problémamegoldással lehet kezelni, időben feltérképezhető, hogy a jelzés tárgya miben fakad. Ennek következtében a család, gyermek hamarabb tudja megkapni a számára legmegfelelőbb segítséget.

III.4.8. Menekültekre vonatkozó szociális segítő tevékenység

Az ukrán-orosz háború kitörését követően járásunkba is érkeztek ukrán menekültek. Az új, addig ismeretlen feladatra egyik napról a másikra kellett felkészülnünk és átszerveznünk tevékenységünket a mindennapi gondozási feladataink és a gyámhivatali ügyek intézése mellett.

2022. március 02-től a Medves Hotelben, majd március 07-től a Halász Fogadóban is elhelyezésre kerültek a segítségre szoruló személyek. Legtöbbjük jellemzően nem a háborús övezetből érkeztek, hanem pl. a határtól nem messze található Ungvár településről.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ szakemberei beosztás alapján, hétvégén is kettesével jelen voltak mindkét helyszínen 9.00-14.00 óra közötti időszakban.

2022. áprilisában változás történt, a Medves Hotelből a salgótarjáni Gyermektáborba költöztették át a menekült családokat. Április elejétől továbbra is mindkét helyszínen kaptak segítséget szakembereinktől. Viszont a kollégák 2022. április 9-től a hétvégéken már nem voltak beosztva, csak hétköznapokon.

A menekültekkel kapcsolatos ügyintézés során többek között meg kellett szerveznünk az egészségügyi ellátásukat oly módon, hogy az ESZK kisbuszt biztosított a Szent Lázár Megyei Kórházba történő szállításukra. A kórházban való eligazításukat szintén két családgondozó segítette.

A menekültek tartózkodási helyén területileg illetékes (ESZK által működtetett) háziiorvosi szolgálatok munkatársai szükség esetén ellátták a betegeket. Több alkalommal szükséges volt a háziiorvosi ügyelet igénybe vételére is.

A ESZK védőnői - szintén beosztás alapján - mindkét helyszínen jelen voltak és elvégezték a gyermekek általános szűrését. A kollégák a háziiorvosi ellátás és a védőnői ellátás szervezésében is közreműködtek.

Adomány útján recept nélküli gyógyszereket, vitaminokat tudunk biztosítani számukra. Kollégáink a gyógyszerek és egyéb készítmények kiadását egy arra rendszeresített füzetben vezették, dátummal és a gyógyszer kiadásának időpontjával.

Az adott napon történekről a kollégák mindkét helyszínen naplót vezettek, hogy a másnapra beosztott családsegítők és esetmenedzserek értesüljenek az előző nap eseményeiről.

A helyzetet nehezítette, hogy mindkét helyszínen járványügyi intézkedés elrendelése is szükségessé vált a SARS-CoV-2 megbetegedés következtében. A Medves Hotelben a fertőzés tovább terjedésének megakadályozása érdekében 2022. március 16-án rendelte el a Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatala Népegészségügyi Osztálya a hatósági karantént, amely a 2022. március 28-ai keltezésű határozattal került feloldásra.

A Halász Fogadóban 2022. március 22-től március 29-ig állt fenn a járványügyi intézkedés.

III.4.9. Együttműködések

Az ESZK családsegítői elérhetőek a jelenlétházakban és a közösségi házban is, hetente egyszer ügyfélfogadást tartanak mind a három helyszínen. Jó együttműködés alakult ki az ESZK és a Gyermekesély Programban dolgozó szakmai vezető és munkatársak között.

A családsegítő munkatársak számtalan alkalommal juttatták a gondozottakat adományokhoz, több civil segítő szervezettel és alapítvánnyal ápolnak jó kapcsolatot.

III.5. A Család – és Gyermekjóléti Központ által biztosított speciális szolgáltatások

Kapcsolattartási ügyelet	16 család	21 gyerek	129 alkalom
Kórházi szociális munka	18 eset		
Készletléti szolgálat	0		
Utcai szociális munka	4 eset		
Jogi tanácsadás	403 alkalom		
Pszichológiai tanácsadás	28 gyerek	128 alkalom	
Fejlesztőpedagógusi ellátás	13 gyerek	122 alkalom	
Addiktológiai prevenciós egyéni és csoportfoglalkozások			
	4 gyerek	32 alkalom	
	18 felnőtt	63 alkalom	
Környezetanalízis készítés	132 db		
Szociális diagnózis	9 db		
Óvodai-iskolai szociális munka			
	egyéni: 3 333 alkalom		
	csoportos: 1 049 alkalom		
	közösségi: 35 alkalom		
Fogyatékosügyi tanácsadás	43 fő		

A központ által nyújtott speciális szolgáltatásokról elmondható, hogy alapvetően az előző évi szintnek megfelelően alakultak, azzal a jelentősebb eltéréssel, hogy 2022. évben 132 db környezetanalízis készítésre került csak sor (2021-ben 224 db-ot készítettek). Valamint új feladat a fogyatékosügyi tanácsadás nyújtása.

III.5.1. Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet rendelkezésére áll azon kliensek számára, ahol a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más jogosult személy számára a találkozás máshol nem biztosítható. A szakemberek által kontrollált kapcsolattartást önkéntesen vagy gyámhivatali, illetve bírósági kötelezés útján lehet igénybe venni.

A kapcsolattartási ügyeleten (Aranykor Idősek Klubja Salgótarján, Gorkij krt. 85. szám) a kapcsolattartások szombat délutánonként történtek. 2022-ben a kapcsolattartási ügyeletet 129 alkalommal összesen 21 gyermek vette igénybe. A kapcsolattartások nagy része problémamentesen zajlott.

A helyszín a tevékenység megvalósítása szempontjából nem kifejezetten kedvező. Egyrészt befolyásolja az ottani gondozottak napirendjét, másrészt a rendelkezésre álló hely sok esetben túlszűkelt, mert a családokat nem tudjuk egymástól elszeparáltan fogadni. Nógrád megye területén tudomásunk szerint a salgótarjáni járásban valósul meg a legtöbb felügyelt kapcsolattartás.

III.5.2. Kórházi szociális munka

Célja, hogy a kórházi szociális és egészségügyi szakemberekkel, illetve területi védőnővel, együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének, segítséget nyújtson a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében. Az egészségügyi intézményeknek a gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzést kell tenni intézményünk felé a további elhanyagolás, bántalmazás megakadályozása érdekében.

2022-ben 18 esetben érkezett jelzés a Szent Lázár Megyei Kórházból.

A kapott jelzések zömében szülői elhanyagolás következtében kialakult egészségügyi problémák, valamint időskorúak miatt érkeztek.

A családsegítők minden jelzést követően fölkeresték a családot, és megtették a szükséges intézkedéseket.

III.5.3. Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat megszervezésével a Központ/Szolgálat állandó, folyamatos elérhetőséget biztosít a nyitvatartási időn túl, hétfőveken és ünnepnapokon felmerülő krízishelyzetekben.

A törvényi követelményeknek megfelelően a közzétett, munkaidőn túli időben hívható telefonszámon azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtásával igyekeznek segíteni a rászorulókon.

A családsegítők és esetmenedzserek heti váltásban látják el a készenléti szolgálatot. 2022-ben összesen 13 hívás érkezett, de egyik megkeresés sem igényelt azonnali intézkedést.

III.5.4. Utcái szociális munka

Az utcai- és lakótelepi szociális munkát 2 főből álló operatív munkacsoport látta el, melynek célja, hogy felkutassák és elérjék az elsősorban veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat és számukra alternatívákat kínálnak szabadidejük hasznos eltöltésére. Különös figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra, akik napközben az iskolai órákról kimaradnak, illetve akik otthonról önkényesen eltávoznak, vagy akiket gondozójuk a lakásból kitett.

A 2022-ben 4 esetben találtak szülői felügyelet nélkül „csellengő” gyermekkel.

III.5.5. Jogi tanácsadás

A Salgótarjáni járás 5 településén: Salgótarjában, Sóshartyánban, Karancslapujtón, Kazáron és Cereden összesen 403 alkalommal vették igénybe a központ jogásza által biztosított ingyenes szolgáltatást 2022-ben.

III.5.6. Pszichológiai tanácsadás

Gyermekekkel és szülőkkel egyéni és csoportos foglalkozások keretében folytatott tanácsadás jellegű szolgáltatás. A rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel történő konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás, továbbirányítás.

2022-ben összesen 128 fő vette igénybe a szolgáltatást.

III.5.7. Fejlesztőpedagógiai tanácsadás

Célja az iskoláskorú gyermekek tanulásához szükséges alapvető képességeknek, hiányosságoknak a feltárása és fejlesztése, korrepetálás, osztályozó vizsgára való felkészítés.

2022-ben a fejlesztőpedagógiai szolgáltatást 13 gyermek vette igénybe 122 alkalommal.

III.5.8. Addiktológiai prevenció tanácsadás

2022-ben 4 gyermek esetében 32 alkalommal, 18 felnőtt esetében 63 alkalommal került sor valamilyen szenvedélybetegséggel kapcsolatos prevenció szolgáltatásra.

III.5.9. Környezettanulmány készítése

2022. évben 132 esetben történt környezettanulmány készítése felkérés alapján. A felkérések többségében az önkormányzatok jegyzőjétől, a rendőrségtől, a gyámhivaltaltól, valamint a bíróságoktól (gyermekelhelyezési perekben, válóperekben) érkeztek.

III.5.10. Szociális diagnózis készítése

Célja olyan komplex szolgáltatási terv felállítása-kidolgozása, amely maximálisan az igénybe vevő szükségleteihez, adott problémáihoz igazodik.

2022-ben 9 szociális diagnózis felvételére került sor.

III.5.11. Óvodai - iskolai szociális segítő tevékenység

A probléma jellegétől függően az óvodai- és iskolai szociális munkás kapcsolatot tart az érintett intézmény pszichológusával, fejlesztő pedagógusával, védőnőjével, gyermek óvónőjével, gondozójával és osztályfőnökével.

Az óvodai – iskolai szociális segítő tevékenységének alakulása:

- egyéni szociális munka: 3.333 alkalommal
- csoportos szociális munka: 1.049 alkalommal
- közösségi szociális munka: 35 alkalommal valósult meg 2022-ben.

III.5.12. Fogyatékosági tanácsadás

Az ESZK új feladatként az Szt. 64. § (9) bekezdése, valamint a Gyvt. 40/A. § (7) bekezdése alapján – mint kijelölt család- és gyermekjóléti központ – 2022. január 1. napjától fogyatékosági tanácsadást biztosít. Ennek keretében a Család- és Gyermekjóléti Központ elősegíti a fogyatékossgal élő emberek és családtagjaik információkhoz, szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférést, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósítását. 2022. évben a fogyatékosági tanácsadás keretében ellátott kliensek száma 43 fő volt.

III.6. Bölcsődei ellátás

A bölcsődék működését a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet határozza meg.

III.6.1. Százszorszép Bölcsőde

Az ESZK szervezeti keretein belül működő Százszorszép bölcsődében 52 férőhelyen tudnak bölcsődei ellátást igénybe venni. 2022. december 31-én a beíratottak száma 44 fő, a beíratottak körében az átlagos kihasználtság 92 % volt. A kisgyermek betegei, hiányzásai és a járványügyi helyzet miatt a tényleges kihasználtság mindössze 64 % volt.

A kihasználtság alakulása:

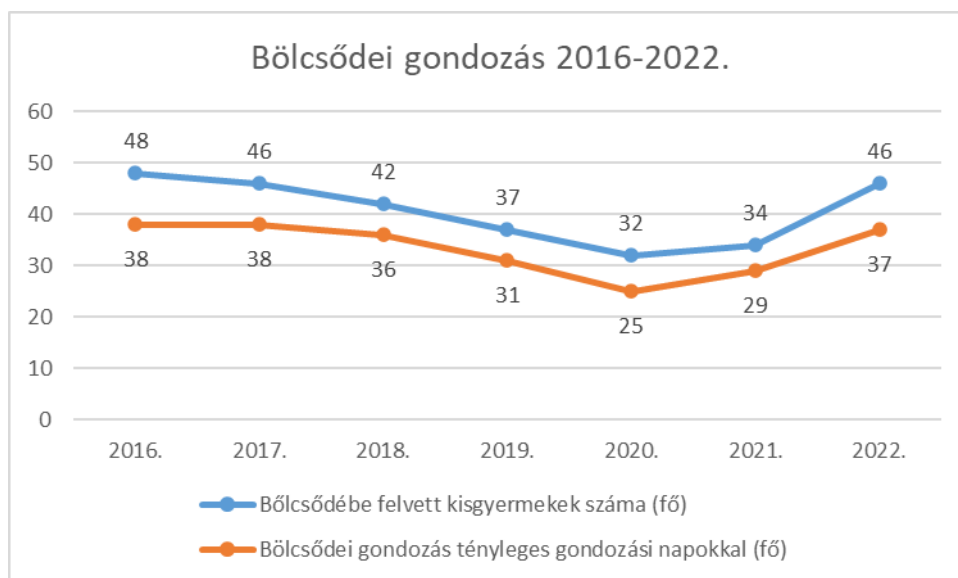
	2019.12.31	2020.12.31	2021.12.31	2022.12.31
Beíratottak száma	38	35	39	44
Kihasználtság a beíratottak körében	81%	77%	82%	92%
Tényleges kihasználtság	66%	45%	61%	64%

A táblázat adatai mutatják, hogy a 2020. évi járványhelyzet miatti bezárások miatt közel 20%-kal alacsonyabb volt a tényleges kihasználtság, ez 2021. évben már jelentősen javult. 2022. évben pedig már megközelítette a pandémia előtti tényleges kihasználtsági adatot. A beiratottak száma, ill. a kihasználtság a beiratottak körében folyamatos emelkedést mutat.

2022. évben 46 fő kisgyermeket vett fel a bölcsőde, közülük 25 fő (54 %) salgótarjáni, 21 fő (46 %) vidéki volt. 2023. év nyarára a bölcsőde előreláthatólag teljes létszámmal fog üzemelni, hiszen a bölcsőde iránti igény folyamatosan nő, amit az alábbi ábra is alátámaszt. Jelenleg várólistán 15 fő kisgyermek van, akik a 2023. szeptemberétől szeretnék a bölcsődei ellátást igénybe venni.

2022. évben a bölcsődei gondozásért a gyermekek 69 %-a után fizetett térítési díjat a szülő.

A bölcsődei gondozás alakulása 2016-2022. között:

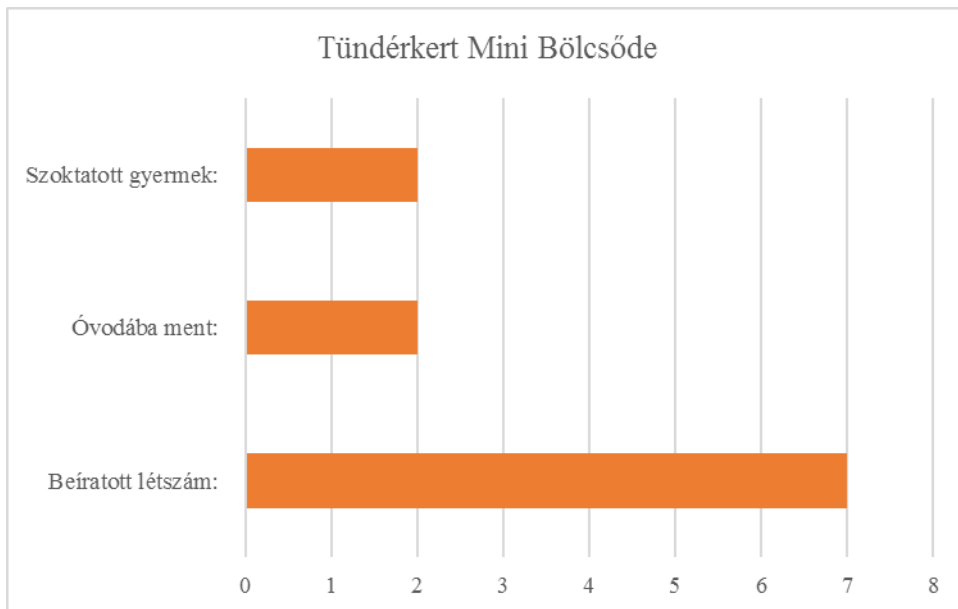
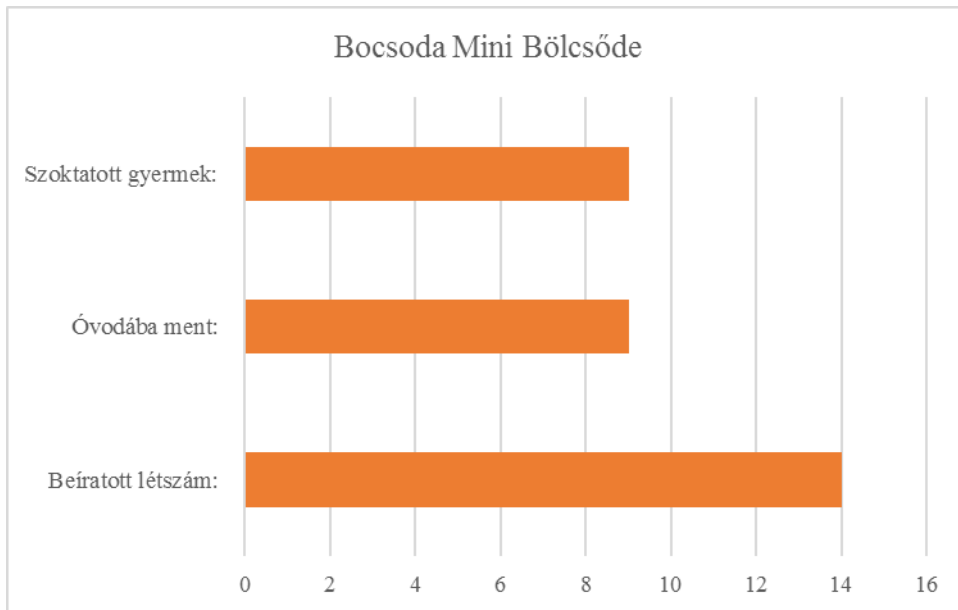


A Százszorszép Bölcsőde 2021. évi hatósági ellenőrzése 2022-ben zárult le, melynek eredményeképpen a Nógrád Megyei Kormányhivatal megállapította, hogy a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően működik a bölcsőde.

III.6.2. Bocsoda Mini Bölcsőde és Tündérvilla Mini Bölcsőde

Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde keretein belül két bölcsőde működik. A 2 csoportos Bocsoda Minibölcsőde 2019. 02. hótól működik 14 fő gyermekkel, a Tündérvilla Minibölcsőde 1 csoportos, 2020. 03. hótól működik 7 fővel.

A Bocsoda Mini Bölcsőde, valamint a Tündérvilla Mini Bölcsőde 2022-es év kihasználtságának alakulása következőképpen alakult:



III.7. Átmeneti Otthonok

Az Társulás fenntartásában, az ESZK szervezeti keretein belül működik a Családok Átmeneti Otthona, valamint a Gyermek Átmeneti Otthona.

III.7.1. Családok Átmeneti Otthona

A családok átmeneti otthona megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely Etes településen található. 16 férőhelyen, a gyermekjóléti alapellátás keretében, biztosítja az átmenetileg otthontalanná vált szülő és gyermeke számára a lakhatást, amennyiben elhelyezés hiányában, lakhatásuk nem lenne megoldott és emiatt a gyermeket, gyermekeket el kellene választani szülőjétől. Az otthon célja a családból történő kiemelés megelőzése.

Az ellátás időtartama az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb egy évig tart, amely indokolt esetben fél évvel meghosszabbítható. Az intézményi ellátás önkéntes, amennyiben rendeződik a gyermek és a család helyzete, bármikor megszakítható.

2022-évben 5 új család költözött az otthonba, 6 szülő, 5 anya és 1 apa, valamint 11 gyermek, akiknek életkora az újszülöttől -16 éves korig szinte minden korosztályt felölel.

Védelembe vett családok száma: 3, amely 7 gyermeket érint.

A családok bekerülésének oka a legtöbb esetben a szülők életvezetési problémái miatt volt, amely a családok működési zavarát, nevelési problémákat, szülők felelőtlen viselkedését foglalja magába.

2022. novemberétől 6 fő (teljes) szakmai létszámmal működik az intézményegység, közülük 2 fő családgondozó. Így megvalósulhatott a szakmai munka fontos eleme, hogy minden családhoz kapcsolódjon egy családgondozó, aki kiemelten foglalkozik az őket érintő problémákkal.

Az otthon működését 2022. évben több társaság támogatta ruha, játék, háztartási eszköz, bútor, tisztálkodási szer, élelmiszer adományokkal. Pl.

- Az otthon 3 éve tagja az „Örökbe fogadtam egy ovit” jótékonyági szervezetnek, amelyen keresztül több magánszemély baba-felszerelési eszközöket, babaápolási szereket, kül- és beltéri játékokat juttatott. A mozgalmon keresztül van egy állandó támogató csoport, akik havi rendszerességgel juttatnak el adományokat.
- Az Oriflames tanácsadók több mint 100.000 Ft értékben illatszerekkel ajándékozták meg a lakókat.
- A salgótarjáni Kreatív Ötletek Boltja ajándékutalvánnyal, a Marcsi Telepocak büfé a karácsonyi vacsora biztosításával támogatta az otthont.
- A salgótarjáni Plazma Center vezetője Seres Béla személyesen látogatta meg az otthont és játékokat, mikuláscsomagot, gyümölcsöt vitt a gyermekek részére.
- Idén először látogattak el az otthonba a Bumchun Precision Kft. vezetői Salgótarjából, akik játékokat, fejlesztő eszközöket, gyerekruhát, élelmiszert vittek az ellátottak számára.

Az ellátottak számának alakulása 2022. évben:

Hónap	Ellátottak száma haviátlagban (fő)	Kihasználtság %
Január	14	88 %
Február	11	69 %
Március	11	69 %
Április	12	75 %
Május	13	81 %
Június	13	81 %
Július	13	81 %
Augusztus	14	88 %
Szeptember	13	81 %
Október	13	81 %
November	13	81 %
December	12	75 %
Átlag	13	79 %

2022. évben 16 engedélyezett férőhelyen, átlagosan 13 fővel, 79 %-os kihasználtsággal működött az intézmény, a kihasznált gondozási napok száma 4.490 volt. A kihasználtság azonban elmarad a korábbi évek kihasználtsági adataitól.

Az ellátott családok közel 64 %-a salgótarjáni lakcímmel rendelkező volt. Sajnos az üres férőhelyek ellenére is Nógrád megye (ellátási területen kívüli) településeiről több család jelentkezését is el kellett utasítanunk. A családok átlagosan 8 hónapot töltöttek az otthonban.

A Családok Átmeneti Otthona 2022. évi hatósági ellenőrzése során a Kormányhivatal hiányosságokat, jogsértéseket állapított meg. A hiányosságok megszüntetését követően a hatósági ellenőrzést megszüntette.

III.7.2. Gyermek Átmeneti Otthona

A gyermekek átmeneti otthona megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely az alapellátás keretében, 12 férőhelyen, a gyermekek számára átmeneti gondozást biztosít. A gyermekek átmeneti otthonában az a családban nevelkedő, 3-18 éves kor közötti gyermek helyezhető el, aki átmenetileg felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Továbbá azok az anyák, akik 14 éves kor alatti gyermekükkel kérik az elhelyezést.

A gondozottak elhelyezésére három 4 fős lakószoba, és egy 1 fő elhelyezését lehetővé tevő krízisszoba szolgál.

A gondozást igénybevevők lakhatási, életvezetési problémákkal, pénzkezelési ismeretek hiányosságaival, családi konfliktusokkal, gyermekek igazolatlan hiányzásaival, magatartási problémáival érkeznek. A gyermekek többsége lassan, de jól beilleszkedik, viszont az anyák nehezen tűrik a gondozással járó kööttségeket.

Az ellátás időtartama az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb egy évig tart, amely indokolt esetben fél évvel meghosszabbítható.

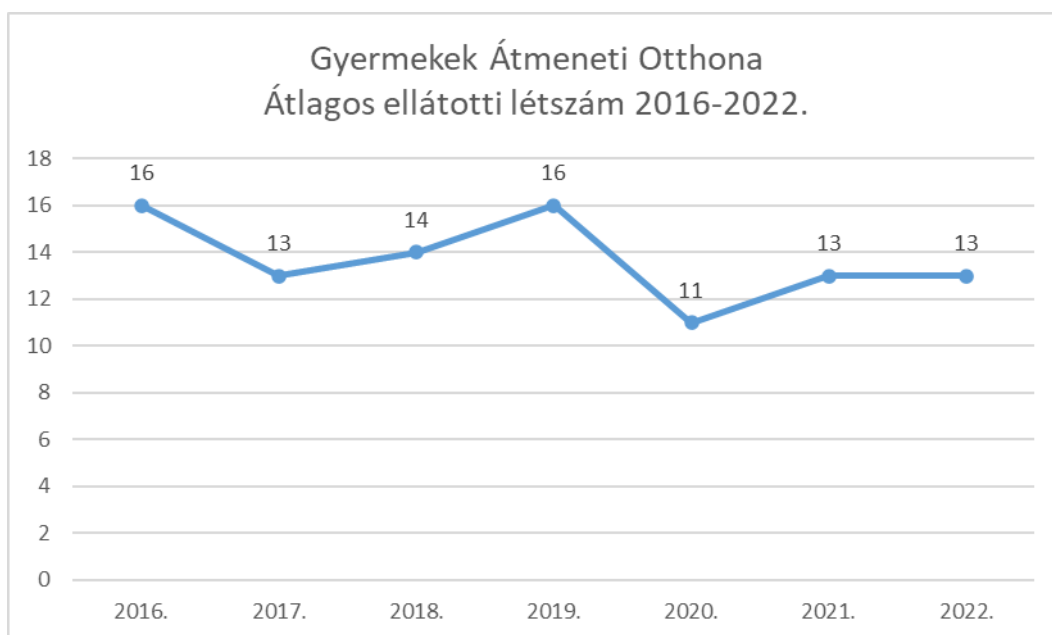
2022. április 1. napjától új intézményegység-vezető irányítja az otthon munkáját. A vezetőváltás új szemléletet, új szint hozott a mindennapi életbe, a szakmai munka új alapokra került, a változás egyértelműen pozitív hatású.

Az ellátottak számának alakulása 2022. évben:

Hónap	Ellátottak száma haviátlagban (fő)	Kihasznátság %
Január	17	115 %
Február	17	132 %
Március	13	108 %
Április	14	114 %
Május	14	117 %
Június	14	117 %
Július	11	91 %
Augusztus	14	117 %
Szeptember	14	117 %
Október	10	83 %
November	11	91 %
December	8	66 %
Átlag	13	105 %

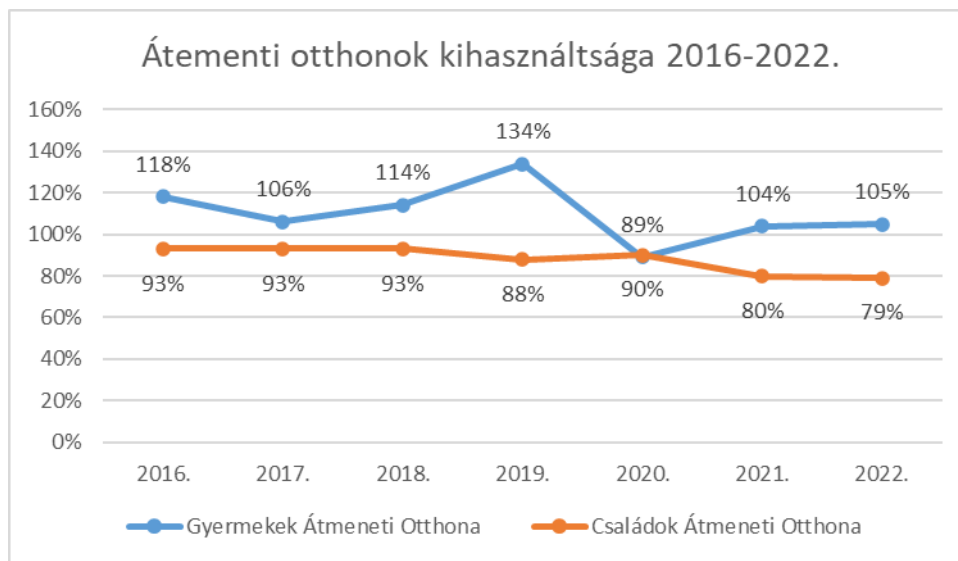
2022. évben 12 engedélyezett férőhelyen, átlagosan 13 fővel, 105 %-os kihasználtsággal működött az intézmény.

Az átlagos ellátotti létszám alakulása 2016-2022. években:



A gyermekek átmeneti otthonában az átlagos ellátotti létszám és az éves átlagos kihasználtság is visszaállt a pandémia előtti szintre. A gyermekek átlagosan 4-5 hónapot töltöttek az otthonban.

Az átmeneti otthonok kihasználtságának alakulása 2016-2022.:



A Gyermekek Átmeneti Otthona 2022. évi hatósági ellenőrzése során a Kormányhivatal által megküldött jegyzőkönyv szerint jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően működik a Családok Átmeneti Otthona.

IV. Bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok

Az áldozattá váló és a bűnelkövetők között egyik leginkább veszélyeztetett a serdülő és fiatal-felnőttkorosztály.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2017. márciusi ülésén fogadta el a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója 2017 – 2023. című dokumentumot. A stratégia kiemelt célkitűzésként fogalmazta meg a gyermek- és fiatalkorú bűnözés megelőzésével kapcsolatos célokat, a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó feladatokat, az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítségével kapcsolatos elvárásokat, illetve a bűnismétlés megelőzéséhez szükséges irányvonalakat.

A Salgótarjáni Rendőrkapitányság is kiemelt figyelmet fordít a gyermek- és fiatalkorúak sérelmére, illetve az általuk elkövetett jogsértésekre, valamint azok megelőzésére, felderítésére. A korábbi évek statisztikai adatai alapján a gyermek- és fiatalkorúak továbbra is túlnyomó többségben vagyon elleni bűncselekmények, iskolán belüli erőszak, családon belüli erőszak, ritkán nemi erkölcs elleni bűncselekmények áldozatává válnak, illetve azok elkövetői.

A fiatalok áldozattá, elkövetővé válásának megelőzését célozza meg a Rendőrkapitányság azzal, hogy az iskolák és az iskolarendőr, a bűnmegelőzési előadó folyamatos és élő kapcsolatot alakított ki a tagintézményekkel. D.A.D.A. órák keretében továbbá az eseti bűnmegelőzési órák megtartásával az aktuális problémának megfelelően mindig úgy kerülnek megválasztásra, hogy azok a gyermekekben a veszélyhelyzetek felismerési képességét elősegítse, és hozzájáruljon a megfelelő döntéshozatalhoz. A kiskorúakra vonatkozó jelzésadási kötelezettségnek folyamatosan eleget tesznek, a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ Család- és Gyermekejóléti Szolgálatára felé.

V. Pártfogó felügyelői feladatok, jogi segítségnyújtás, áldozatsegítés

V.1. Pártfogó felügyelői feladatok a gyermekvédelem területéhez kapcsolódóan

A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogó felügyelő a pártfogolt ellenőrzésével és irányításával elősegíti annak megakadályozását, hogy a pártfogolt ismételt bűncselekményt kövessen el, továbbá segítséget nyújt a társadalmi beilleszkedéséhez, az ehhez szükséges szociális készségek kialakításához és feltételek megteremtéséhez, közreműködik a sértettek érdekeinek érvényesülésében.

A pártfogói felügyelet a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Osztályán működik. Az ügycsoportok terepen történő munkavégzési gyakorlata, a közérdekű munka büntetésletöltés, és indokolt esetekben a lakókörnyezetben végzett ellenőrzési területi munka zavartalan, a fogadónapok a hét minden napján biztosítottak voltak.

A pártfogó felügyelők által ellátott ügyekben változatlanul a vagyon elleni bűncselekmények dominálnak, az elkövetők jelentős része férfi, a női elkövetők száma 15 % alatti. Jelentősen emelkedik fiatalkorúak eseteiben a szerhasználathoz kapcsolódó ügyek száma. A pártfogó felügyelők a 2022. év folyamán összesen **1851 ügyben jártak el**, ez stagnálást mutat az előző évhez képest.

A pártfogó felügyelet végrehajtása ügycsoportban a pártfogó felügyelők a 2022. év folyamán összesen 436 ügyben jártak el, ebből 196 ügy esetében fiatalkorú volt az elkövető.

A pártfogó felügyelő által készített környezettanulmány a fiatalkorúak elleni büntetőeljárásban kötelezően beszerzendő bizonyítási eszköz. A környezettanulmány elkészítéséhez a pártfogó felügyelő megtekinti a terhelt lakóhelyét, iskolai, munkahelyi véleményt szerez be, meghallgatja a fiatalkorú terhelt törvényes képviselőjét, információt kér a gyermekjóléti szolgálattól, szükség esetén a fiatalkorút befogadó intézménytől. A környezettanulmány a terhelt életviszonyaira és életvitelére jellemző tényeket és körülményeket írja le, tartalmazza a családi körülményeire, baráti kapcsolataira, egészségi állapotára, szenvedélybetegségére, lakhatási körülményeire, iskolai végzettségére, szaktudására, munkahelyére, foglalkozására, jövedelmi viszonyaira, szabadidő-eltöltési szokásaira, a bűncselekmény elkövetésekor jellemző - és azóta bekövetkezett változásokra vonatkozó - információkat. A pártfogó felügyelő környezettanulmányt készít továbbá a fiatalkorú szabadságvesztésre történő befogadásakor, és az államot illető bűnügyi költség és rendbíróság megfizetését elengedő döntés előkészítése során.

2022. évben 390 db ügy érkezett, 371 db környezettanulmányt készítettek el a pártfogók, **351 ügy fiatalkorú, 12 ügy gyermekkorú, 27 ügy felnőtt bűnelkövetőhöz** kapcsolódott. Veszélyeztető okok közül kiemelendő a szülői felügyeleti hiányosságok, valamint a szerhasználat.

A gyámhatóságok megelőző pártfogási jogintézmény eljárásához készített kockázatértékelésen alapuló környezettanulmányai, illetve az elrendelt megelőző pártfogó felügyeletek végrehajtása, a társintézményi együttműködések szélesítésére adott lehetőséget, és egyes esetekben a hatékonyság is láthatóbb, de továbbra is kétségeket támaszt az alulról nyitott korhatár, és ehhez kapcsolódóan a gyermekek kriminalizálása a pártfogó jelenlétével. Gond továbbá a folyamatban lévő ügyek tapasztalatainak beépítése az ügyészségi és bírói eljárásokba, a döntéseik megalapozásába. A döntések a pártfogó megkérdezése nélkül születnek.

A megelőző pártfogáshoz kapcsolódó, kockázatértékelésen alapuló környezettanulmányok száma 252 volt. Megelőző pártfogás elrendelésére 14 esetben került sor.

Az Igazságügyi Osztály pártfogó felügyelői 2022 évben 20 db pártfogó felügyelői véleményt készítettek el. A szakértői véleményként készített speciális pártfogó felügyelői vélemény kérése ritka, emellett minden közérdekű munka végrehajtási ügyben speciális pártfogó felügyelői vélemény készülhet a munkahely kijelölése előtt.

A közérdekű munka végrehajtásának szervezése és ellenőrzése ügycsoportban 222 db új ügy érkezett, így 734 ügy volt folyamatban, ebből **86 ügy fiatalkorú bűnelkövetővel kapcsolatos**. A tárgyalás mellőzésével hozott ítéletek aránya magas: 60% feletti, ez a fiatalkorúak ügyében hozott ítéletek tekintetében is megállapítható, a megyei ítélkezési gyakorlat egyre inkább a felügyeleti, ellenőrzési tevékenységet szorítja vissza. A munkahely kijelölések folyamatosnak mondhatók, a letöltési mutatók javultak, ami azt jelenti, hogy az önkormányzatok - a jogszabályi környezet változását követve - immár foglalkoztatják az elítélteket, emellett több új letöltőhelyet sikerült beállítani elsősorban a civil szféra és a nemzetiségi önkormányzatok bevonásával. Foglalkoztathatósági szakvélemény elkészítésére 5 egészségügyi szolgáltatóval kötött a kormányhivatal megállapodást.

A büntető és szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenység (mediáció) végrehajtására ellátására szakosodott pártfogó felügyelők 2022. évben *140 db közvetítői eljárásra utalt büntető ügyben és 46 szabálysértési ügyben jártak el (összesen:186 ügy.)*. Ebből **11 büntetőügyben és 4 szabálysértési ügyben volt fiatalkorú az érintett terhelt**. Az esetek közel 85%-ában megállapodás született.

Az Igazságügyi Osztály ügyfélfogadási ideje folyamatos. Az ügyfélfogadással kapcsolatos panasz nem érkezett. Az osztályvezető is teljes értékű pártfogó felügyelői munkát végez, így érhető el a még kezelhető ügyteher és területi elosztás, és az egyéni ügyszámmutatók így kiugró eltéréseket nem mutatnak. A pártfogók a honlapon közzétett ügyfélfogadási időpontokon túl, személyesen vagy telefonon teljes körű tájékoztatást nyújtanak az adott ügyekre vonatkozóan a társintézmények dolgozóinak, emellett jelentős területi munkavégzést végeznek, fiatalok irányában kiemelten, felnőttekben az esethez igazodva.

Ezen területi feladatellátás a jelzőrendszeri együttműködési munka alapját képezi. Módszerek tekintetében több évtizedes szakmai tapasztalatra alapozva hatékony egyéni esetkezelést alkalmaznak, csoportos foglalkozásokat nem szerveznek, az ellátotti réteg jövedelmi viszonyaihoz igazodva utazási többletterhet a csoportokon való részvétellel nem kívánnak képezni. Felkészültek a külön magatartási szabályok csoportos kezelésére, különösen viselkedéskorrekció, agressziókezelés, és egyéb reszocializációs technikák alkalmazásával.

V.2. Jogi segítségnyújtás

A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény alapján a peren kívüli ügyekben a szociális helyzetük miatt rászorult állampolgárok ingyenesen vagy kedvezményes feltételek mellett kaphatnak segítséget, szakszerű jogi tanácsadást jogaik megismeréséhez, érvényesítéséhez, jogvitáik megoldásához, illetve a különböző beadványok elkészítéséhez. Peres ügyekben szintén a szociális helyzetük miatt rászorulóknak kaphatnak pártfogó ügyvédi képviselést. Az egyszerűbb megítélésű ügyekben a jogi segítségnyújtó szolgálat munkatársai a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálata nélkül, bárki számára díjmentesen felvilágosítást nyújtanak. Egyéb esetekben az ügyfeleknek kérelmet kell benyújtaniuk és az engedélyező határozattal vehetik igénybe a jogi segítő ügyvédek szolgáltatását 3 hónapon belül.

A jogi segítségnyújtás keretében nyújtott támogatás rászorultsági kategóriákhoz igazodik:

- 1.) A szolgáltatás ingyenes azoknak, akiknek az egy főre eső havi nettó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, amely jelenleg 28.500 Ft és nincs vagyonuk. Az egyedülállók esetében a rászorultsági értékhatár 2016-ban: 42.750 Ft.

Jövedelmi és vagyoni helyzetük vizsgálata nélkül ingyenes a szolgáltatás azon ügyfeleknek is, akik aktív korúak ellátására jogosultak (közös háztartásban élő közeli hozzátartozó is), közgyógyellátásban részesülnek, családjában olyan gyermeket gondoz, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapították.

- 2.) A jogi szolgáltatás díját az állam megelőlegezi, azoknak a rászorulóknak, akiknek az egy főre eső havi nettó jövedelme meghaladja a 28.500 Ft-ot, avagy egyedülállók esetében a 42.750 Ft-ot, de nem haladja meg a 188.690 Ft-ot. A megelőlegezett díjat az ügyfélnek az állam részére 1 éven belül vissza kell fizetnie.

2022. évben az áldozatsegítő szolgálat látókörébe került 12 fő kiskorú személy, a jogi segítségnyújtó szolgálatnál 1 fő kiskorú személy. Áldozatsegítés keretében a kiskorúak nem közvetlen érintettként azonnali pénzügyi segélyben részesültek a krízishelyzet megoldása okán. Jogi segítségnyújtás keretében az 1 fő kiskorúnak 2019-től folyamatosan peren kívüli tanácsadás, okiratkészítés, valamint peres eljárásban pártfogó ügyvédi képviselést engedélyezése iránti eljárásokban nyújt segítséget a szolgálat.

V.3. Áldozatsegítő szolgálat

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény alapján az a személy, aki tulajdon elleni szabálysértés természetes személy

sértettje, vagy a bűncselekmény közvetlen következményeként hátrányt, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett el.

A szolgáltatások fajtái: érdekérvényesítés elősegítése, azonnali pénzügyi segély, áldozati státusz igazolása, tanúgondozás, védett szálláshely biztosítása Állami kárenyhítésre is van lehetősége annak, aki szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmény áldozata lett. A kárenyhítésre irányuló kérelmet a Fővárosi Kormányhivatal bírálja el, azonban támogató hatóságként a vármegyei kormányhivatalok járnak el.

VI. Pályázatok

A gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének megakadályozására és a gyermekek esélyeinek növelésére irányuló helyi projektek megvalósítására a Széchenyi 2020 keretében megjelent „Integrált térségi gyermekprogramok” című, EFOP-1.4.2-16 kódszámú (továbbiakban: Projekt) felhívásra a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása (továbbiakban: Társulás) az Önkormányzat konzorciumi partnerségével sikeresen pályázott. A projekt a Széchenyi 2020 fejlesztési program keretében, az Európai Szociális Alapból valósult meg.

A Projekt kiemelt célja volt, hogy csökkentse a gyermekszegénységet, valamint megelőzze a szegénység újratermelődését, generációk közötti átörökítését.

A projekt megvalósítási időszaka 2017. november 1-től 2022. április 30-ig tartott, mely utóbbi időpont a projekt fizikai befejezése. A Társulás vállalta, hogy az Irányító Hatóság által megjelölt időpontig fenntartja a projekt keretében működő Gyerekesély Bizottságot és Gyerekesély Irodát, a projekt keretén belül 6 tagönkormányzatnál a 8 jelenlétház működését, valamint a projekt keretében létrehozott szolgáltatásokat. A kötelező fenntartási idő az Irányító Hatóság jelenlegi állásfoglalása szerint a Gyerekesély Bizottság, a Gyerekesély Iroda, valamint a szolgáltatások tekintetében egy év, mely 2023. április 30-ig tartott, a jelenlétházak tekintetében az EFOP-2.1.2-16-2017-00009 projekt végéhez igazodva 2025. december 30-ig tart.

A projekt lezárását követően valamennyi, a projektben résztvevő tagönkormányzat végezte az általa vállalt feladatot, a Gyerekesély Irodával, illetve a Bizottság működésével kapcsolatos feladatok ellátása Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Humánszolgáltatási és Szervezési Irodáján keresztül volt biztosítva.

Míg a projekt időtartama alatt a Gyerekesély Irodával, a jelenlétházak működtetésével, valamint a szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos költségeket (személyi bér, járulékok, rezsiköltség, dologi kiadások) a projekt finanszírozta, a projekt fizikai befejezését követően a fenntartási időszak végéig ezek a költségek a projektben részt vevő tagönkormányzatokat terhelik.

A 2022. év vége nem várt fordulatot vett, az áram, a gáz és távhőszolgáltatás ára megsokszorozódott. Az Önkormányzat különösen nehéz helyzetbe került, hiszen az önkormányzati kötelező feladatok ellátásának biztosítása, az egyensúlyos költségvetés összeállítása és teljesítése csak nagyon fegyelmezett költségvetésgazdálkodás mellett volt lehetséges. A drasztikus energia-áremelkedés hatásainak enyhítése érdekében szükséges intézkedések meghozatalára került sor. A Közgyűlés a 2022. október 27-i ülésén a 162/2022. (X. 27.) határozatával elfogadta az Önkormányzat intézkedési tervét.

Az Intézkedési terv részeként a jelenlétházak nyitvatartási ideje is korlátozva lett. 2022. november 1. napjától a 2022/2023-as év fűtési időszaka végéig csökkentett óraszámban (az Irányító Hatóság által megjelölt kötelező 16 órában) tartott nyitva.

A fenntartási időszak első évéről a megszorítások miatt hozott kényszerű döntések meghozatala ellenére is elmondható, hogy a szakmai munka példaértékű.

VII. Helyi esélyegyenlőségi program (HEP)

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a 201/2018. (XII. 20.) határozatával fogadta el a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2018 – 2023. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP).

A HEP egyik célcsoportjaként szerepelnek a gyermekek. A HEP többek között részletesen kifejti a gyermek helyzetének általános jellemzőit, a veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek számát és arányát, valamint egészségügyi, szociális, lakhatási helyzetüket, a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokat.

Bár a HEP 2023-ig foglalja magába a célokat, felülvizsgálatát két évente szükséges elvégezni. Ennek megfelelően a felülvizsgálatra 2020-ban, illetve 2022-ben került sor.

VIII. Összefoglalás

A 2022-es év során számos kihívással kellett szembe néznie a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásában részt vevő szereplőknek, hiszen alig értek véget a világjárvány miatti veszélyhelyzetből adódó korlátozások, szembe találoztunk az ukrán-orosz konfliktusból eredő menekülthullámmal, majd év végén az energia válság hatásai érték el hazánkat, városunkat, és az intézményrendszereket is.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata - ahogyan a 2022. évben, úgy a következő években is – arra törekszik, hogy jó kapcsolatot tartson fenn a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokat ellátó társintézményekkel/hivatalokkal, szakmai feladatokat ellátó intézményekkel, jelzőrendszeri tagokkal, civil szervezetekkel és az új, valamint módosuló jogszabályok betartása mellett továbbra is a megfelelő színvonalon lássa el a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokat.

Salgótarján, 2023. május „ ”

Fekete Zsolt
polgármester